

29. avgust 2025. godine

Ka rodno odgovornijem budžetu Kosova za 2026.

Poštovani generalni sekretaru, Anita Kalanderi,

Poštovani direktore Departmana za budžet i finansije, Nexhat Sylja,

Pišem Vam u ime Mreže žena Kosova (MŽK) kako bih Vas zamolila za hitnu pažnju u vezi sa zahtevom Ministarstva pravde za budžet za 2026. godinu.

Kao što možda znate, rodno odgovorno budžetiranje (ROB) ima za cilj da osigura da se sredstva budžetiraju i troše ka rešavanju potencijalno različitih potreba žena, muškaraca, dečaka i devojčica, identifikovanih kroz rodnu analizu. Prema kosovskom [Zakonu br. 05/L-020 o ravnopravnosti polova](#), ROB je obavezan za sve javne institucije. Nesprovođenje ROB-a predstavlja pravni prekršaj koji podleže sankcijama. Pored toga, Vlada ima interes da sprovede ROB u kontekstu svojih [obaveza prema Ciljevima održivog razvoja UN](#) (COR), tačnije [COR 5, indikator 5.c.1](#); Dodatnom okviru za javne rashode i finansijsku odgovornost ([DOJRFO](#)) za procenu rodno odgovornog upravljanja javnim finansijama ([ROUJF](#)); i, što je najvažnije, kao najbolja praksa u finansijskom upravljanju. Sprovođenje ROB-a može doprineti efikasnijem, delotvornijem, odgovornijem i transparentnijem trošenju vladinih resursa, uključujući i trošenje resursa za postizanje ravnopravnosti polova. Stoga je Ministarstvo finansija, rada i transfera, putem budžetskog cirkulara, zatražilo od [svih budžetskih organizacija na centralnom nivou](#) da dostave aneks svojim zahtevima za raspodelu budžeta za 2026. godinu, u kojem se objašnjava kako njihov budžet obezbeđuje ROB.

Vlada mora da uključi službenike za ravnopravnost polova iz vladinih tela i organizacija civilnog društva u javne konsultacije koje se odnose na budžet, kako je propisano [Uredbom \(VRK\) br. 12/2016 o obavezama i odgovornostima relevantnih službenika za rodnu ravnopravnost u ministarstvima i opštinama](#) i [Uredbom \(VRK\) br. 17/2024 o radu Vlade Republike Kosovo](#). Da bi podržala Vladu u sprovođenju njenih odgovornosti, MŽK, mreža od 102 različite organizacije za prava žena, pripremila je ovo pismo u cilju poboljšanja ROB-a u Zakonu o budžetskim izdvajanjima za 2026. godinu. Naše preporuke se zasnivaju na istraživanju i dokazima o potrebama koje je sprovela MŽK-a:

U saradnji sa Ministarstvom finansija, rada i transfera (MFRT), radi sprovođenja zakonskih obaveza:

- Dodeliti namenska sredstva za punu operacionalizaciju SOS telefonske linije za hitne slučajeve, kao što je propisano [Administrativnim uputstvom \(VRK\) br. 01/2025](#) i [Državnim protokolom za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja](#).
- Uvesti novu budžetsku liniju za osnivanje i tekući rad Referalnog centra i Kriznog centra za žrtve silovanja za žrtve seksualnog nasilja.
- Obezbediti jasno ponovno uvođenje ili pojašnjenje budžetske linije za žrtve seksualnog nasilja u sukobima, koja je postojala 2024. godine, ali nije bila jasno vidljiva u budžetu za 2025. godinu.
- Snažno ohrabriti Ministarstvo unutrašnjih poslova da poboljša zaštitu žrtava rodno zasnovanog nasilja i spreči recidivizam u slučajevima rodno zasnovanog nasilja dodelom sredstava za kupovinu i održavanje elektronskih sistema za obeležavanje, uključujući elektronske narukvice.
- Snažno podstiću opštine da traže, a MFRT da izdvoji, dovoljan budžet za Centre za socijalni rad u kategoriji plata i nadnica kao deo Opšte vladine subvencije za zapošljavanje više socijalnih radnika u svakoj opštini, posebno zaduženih za rešavanje slučajeva rodno zasnovanog nasilja. Dodatni troškovi zapošljavanja dva socijalna radnika u svakoj opštini za rešavanje slučajeva rodno zasnovanog nasilja, uključujući seksualno i porodično nasilje, iznosili bi približno [444,000 € godišnje za Vladu Kosova](#). Ovaj iznos smatra da bi Prištini, najvećoj opštini, bila potrebna četiri takva socijalna radnika s obzirom na njenu veličinu. Ovo bi trebalo da se zahteva od svih opština kao deo njihovih budžeta za sprovođenje pravnog okvira i Državnog protokola za postupanje u slučajevima seksualnog nasilja.

- Kao deo Opšte vladine subvencije, od Centara za socijalni rad takođe treba zahtevati da kreiraju fond za hitne slučajeve kako bi se zadovoljile hitne potrebe žrtava, kao što je period kada su u policijskoj stanici.
- Obezbediti adekvatno finansiranje [Nacionalne strategije za zaštitu od nasilja u porodici i nasilja nad ženama](#).
- Obezbediti adekvatno finansiranje za sprovođenje Nacionalnog programa za tretiranje počinitelja nasilja nad ženama na Kosovu, uključujući obezbeđivanje podrške za stručne pružaoce usluga iz civilnog društva.
- Podrška opštinama da povećaju budžetska izdvajanja za socijalno stanovanje za žrtve rodno zasnovanog nasilja.
- Obezbediti dovoljno finansiranje za sigurne kuće za žrtve rodno zasnovanog nasilja ove godine; predstojeće istraživanje MŽK sugerise da su potrebna dodatna budžetska izdvajanja za pružanje kvalitetnih usluga u skladu sa Istanbulskom konvencijom i pravnim okvirom.
- Finansijska podrška raznovrsnim ženama, uključujući stručnjake sa Kosova i ženske OCD sa bogatim stručnim znanjem, u promociji rodno odgovorne tranzicione pravde u skladu sa obavezama iz Strategije o tranzicionoj pravdi.
- Razmotrite pružanje vladinih grantova ili subvencija OCD specijalizovanim za usluge dnevne nege osoba sa invaliditetom. Osigurajte da zaposleni koji se finansiraju kroz ove grantove dobijaju pravedne plate, da im se pruža zaštita radnih prava i da prođu obuku o osnovnim pristupima negovanju. Ova investicija bi profesionalizovala posao negovanja, [koji pretežno obavljaju žene](#), transformišući neplaćeni posao negovanja u plaćeno zaposlenje i omogućavajući većem broju žena da uđu na tržište rada, a istovremeno bi smanjila rizik od povreda od neobučениh negovatelja.

MŽK bi rado pružila, ako je potrebno, dodatne informacije i dokaze kako bi potkrepila i opravdala ove preporuke i proračune troškova.

Iskreno,

Igballe Rogova
Izvršni direktor
Mreža žena Kosova